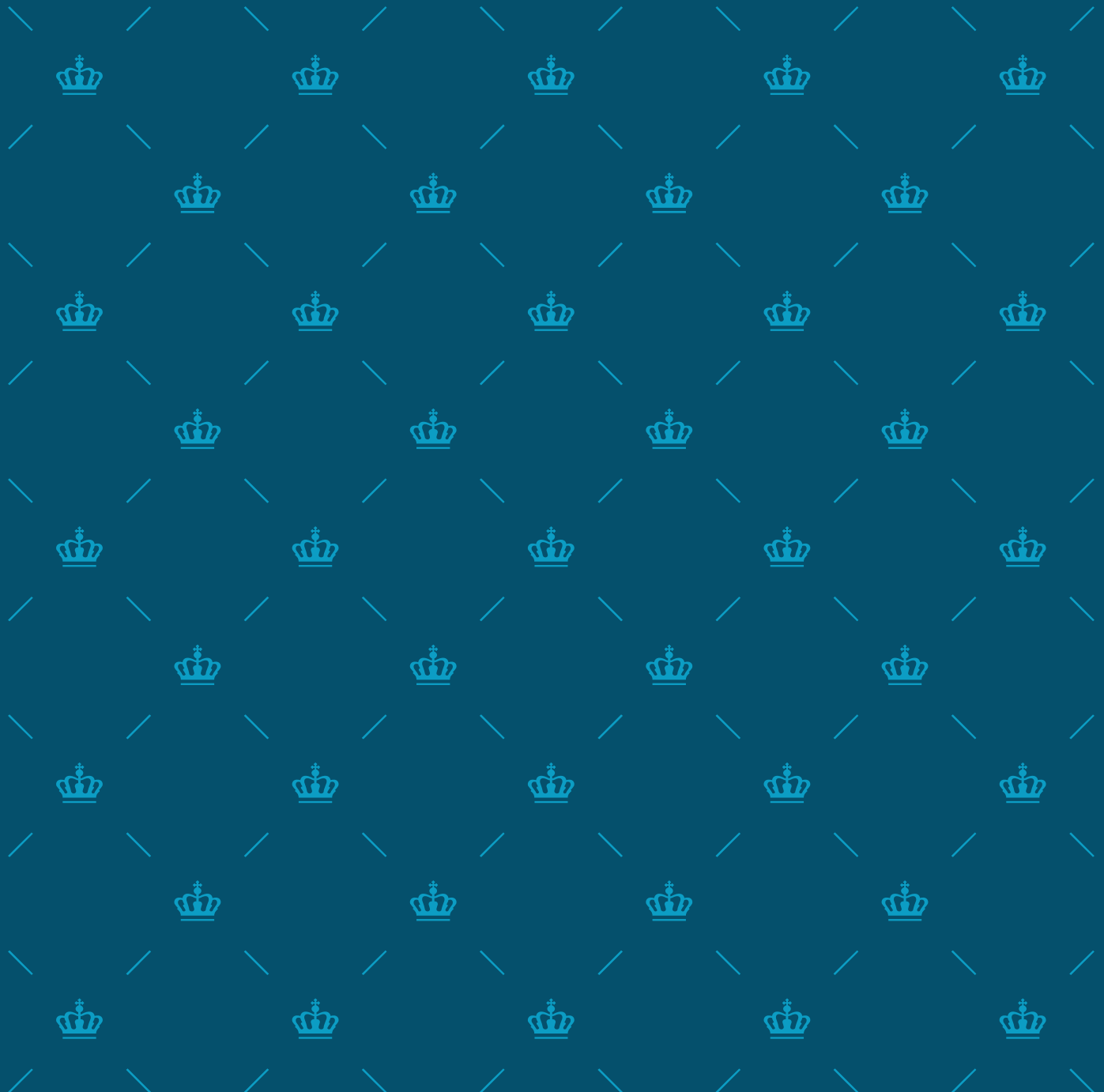

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Medborgerskab 2021

Notat nr. 1: Religiositet og holdninger til ens barns valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskab

Hovedpointer

- Generelt har nydanskere med oprindelse i MENAP-lande og Tyrkiet¹ (MENAPT) mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt de har sex før ægteskabet i forhold til nydanskere fra de øvrige ikke-vestlige lande og personer med dansk oprindelse. Dette gælder uanset graden af selv vurderet religiøsitet. Det gælder dog ikke for gruppen, der har svaret, at de slet ikke er religiøse.
- Godt hver tredje af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT, synes ikke, at det er i orden, at deres datter får en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen. Det samme gælder for hver ottende af de 30+-årige med dansk oprindelse og hver syvende blandt de 30+ årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande.
- Godt halvdelen af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT, synes ikke, at det er i orden, at deres datter har sex før ægteskab. Det samme gælder for 2 pct. af de 30+-årige med dansk oprindelse og 17 pct. af de 30+-årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande.
- Der er ingen signifikant forskel mellem mænds og kvinders holdninger til datters valg af kæreste eller ægtefælle eller om, hvorvidt hun har sex før ægteskab. Undtaget er dog nydanskerne fra MENAPT i spørgsmålet omkring, hvorvidt det er i orden, at ens datter bliver gift med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen, hvor en lidt større andel af mændene er enige i udsagnet.
- For alle tre oprindelsesgrupper gælder det, at de ældre respondenter (30+ år) har mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt de har sex før ægteskabet end de yngre (18-29 år)
- Andelen, for hvem det er i orden, at deres datter og søn er kærester eller gift med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen, falder med graden af selv vurderet religiøsitet. Det gælder for alle tre oprindelsesgrupper. Det samme mønster ses ift. spørgsmålet om, hvorvidt det er i orden, at ens børn har sex før ægteskabet.

¹ MENAP-lande og Tyrkiet er en regional gruppering, som inkluderer 24 lande: Syrien, Kuwait, Libyen, Saudi-Arabien, Libanon, Somalia, Irak, Qatar, Sudan, Bahrain, Djibouti, Jordan, Algeriet, De Forenede Arabiske Emirater, Tunesien, Egypten, Marokko, Iran, Yemen, Mauretanien, Oman, Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet

1 – Baggrund og metode

Hvert år gennemfører Udlændinge- og Integrationsministeriet en spørgeskemaundersøgelse med fokus på ikke-vestlige indvandrere og efterkommeres medborgerskab. Indvandrere indgår først i undersøgelserne, når de har opholdt sig i Danmark i mindst tre år. Indvandrere og efterkommere forkortes i notatet til nydanskere.

I Medborgerskabsundersøgelsen 2021 er der særligt fokus på nydanskernes religiøse praksis, og i dette notat undersøges holdningen til ens børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt de har sex før ægteskab.

Læs nærmere om Medborgerskabsundersøgelsen i bilag 1.

2 – Holdninger til børns valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskab

Nydanskere med oprindelse i MENAPT har mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt det er i orden, at de har sex før ægteskab

- Generelt har nydanskere med oprindelse i MENAPT mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt de må have sex før ægteskab i forhold til nydanskere fra de øvrige ikke-vestlige lande og personer med dansk oprindelse, *jf. figur 1a-1c.*
- Godt hver tredje af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT, synes ikke, at det er i orden, at deres datter får en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen. Det samme gælder for hver ottende af de 30+-årige med dansk oprindelse og hver syvende blandt de 30+-årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande, *jf. figur 1a.*
- Godt halvdelen af de 30+-årige med oprindelse i MENAPT, synes ikke, at det er i orden, at deres datter har sex før ægteskab. Det samme gælder for 2 pct. af de 30+-årige med dansk oprindelse og 17 pct. af de 30+-årige med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande, *jf. figur 1b.*

Der er ingen signifikante forskelle mellem kvinder og mænds holdninger – med én undtagelse

- Der er ingen signifikant forskel mellem mænd og kvinders holdninger til deres datters valg af kæreste eller ægtefælle eller om, hvorvidt hun har sex før ægteskab. Undtaget er dog nydanskerne fra MENAPT i spørgsmålet omkring, hvorvidt det er i orden at ens datter bliver gift med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen. Her mener en signifikant højere andel blandt kvinderne end mændene ikke, at det er i orden, *jf. figur 2a-2c.* En lignende konklusion kom man frem til i SFI's rapport "Pardannelse blandt etniske minoriteter" fra 2004, hvor det blev konkluderet, at betydningen af, at ens ægtefælle har samme religion, er særligt vigtigt for minoritetskvinder. SFI vurderede også, at det bl.a. kan hænge sammen med den rolle, som kvinden ofte får i en minoritets-sammenhæng: det er hende, der i særlig grad er ansvarlig for opdragelsen af næste generation².

Holdninger fordelt på aldersgrupper

- For alle tre oprindelsesgrupper, gælder det, at de ældre respondenter (30+ år) i særlig høj grad har mere konservative holdninger til deres børns valg af kæreste, ægtefælle og om, hvorvidt de har sex før ægteskabet end de yngre (18-29-årige), *jf. figur 1a-1c.*
- Således mener ca. hver tredje af de 30+-årige fra MENAPT, at det ikke er i orden, at ens datter får en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen mod hver fjerde af de 18-29-årige med samme oprindelse, *jf. figur 1.a.*

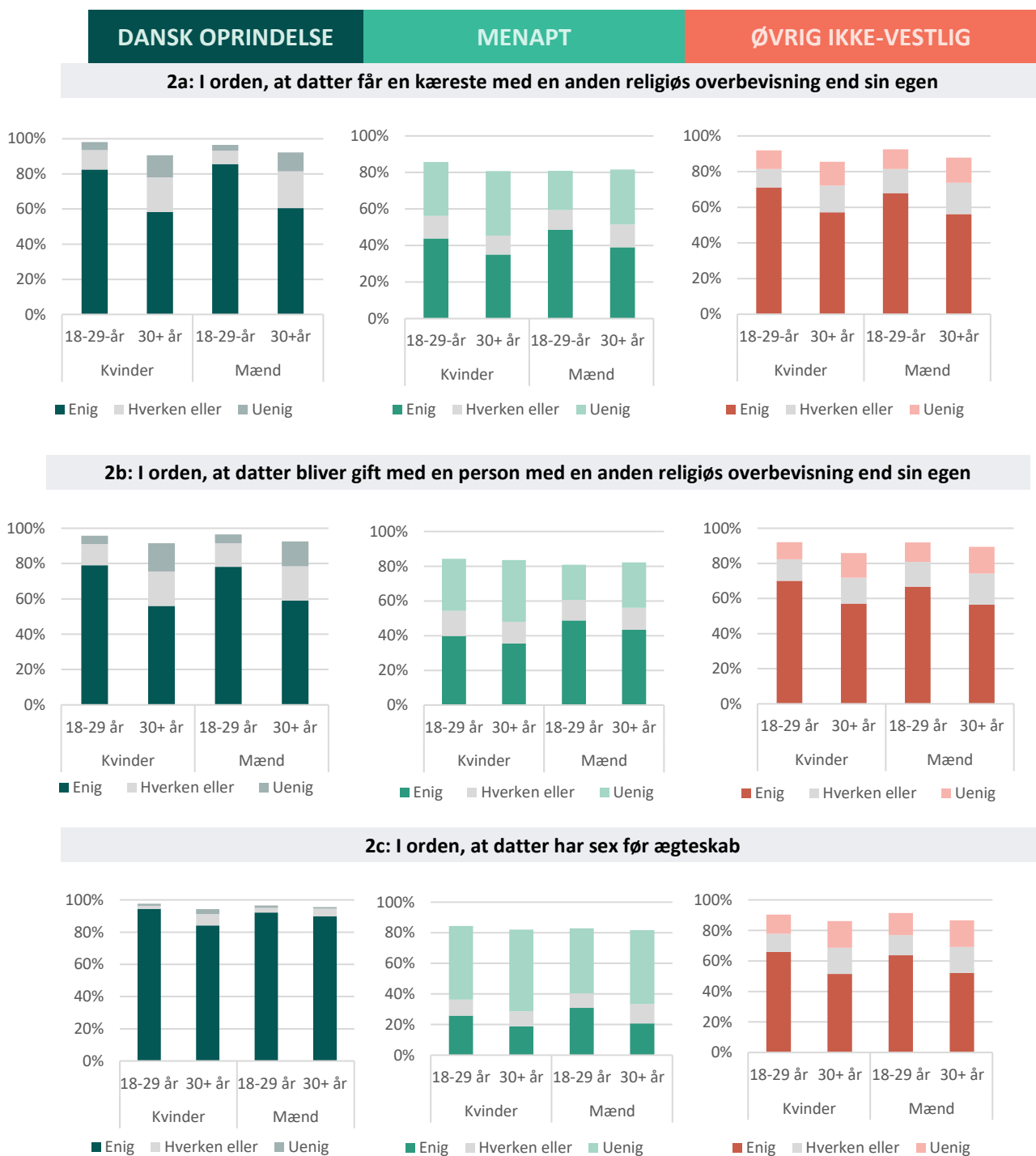
² Pardannelse blandt etniske minoriteter i Danmark", SFI, 2004.

FIGUR 1: Holdninger til børns valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskab – fordelt på søn/datter, herkomst og alder.

Anm.: Der er anvendt vægtede svar fra 4.963 respondenter. Figuren summerer ikke til 100, da besvarelserne 'ved ikke' og 'ønsker ikke at svare' er udeladt i figuren. Besvarelserne "Helt enig" og "enig" er slået sammen, ligeledes er "helt uenig" uenig".

FIGUR 2: Holdninger til datters valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskab – fordelt på køn, herkomst og alder.

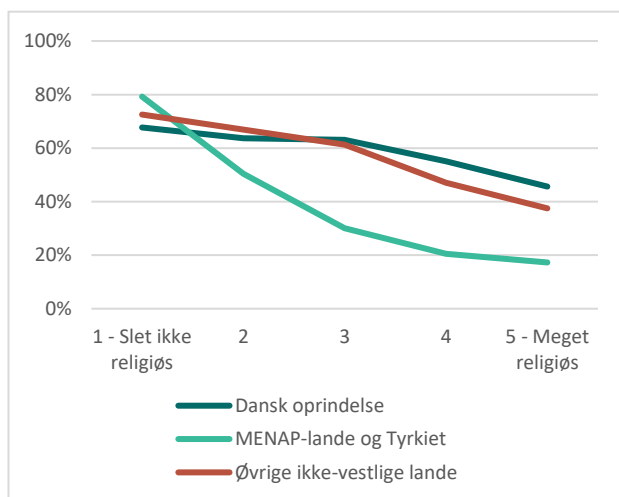
Anm.: Der er anvendt vægtede svar fra 4.963 respondenter. Figuren summere ikke til 100, da besvarelserne 'ved ikke' og 'ønsker ikke at svare' er udeladt i figuren. Besvarelserne "Helt enig" og "enig" er slået sammen, ligeledes er "helt uenig" uenig".

3 – Holdninger til ens børns valg af kæreste, ægtefælle og sex før ægteskab – fordelt på graden af selv vurderet religiøsitet

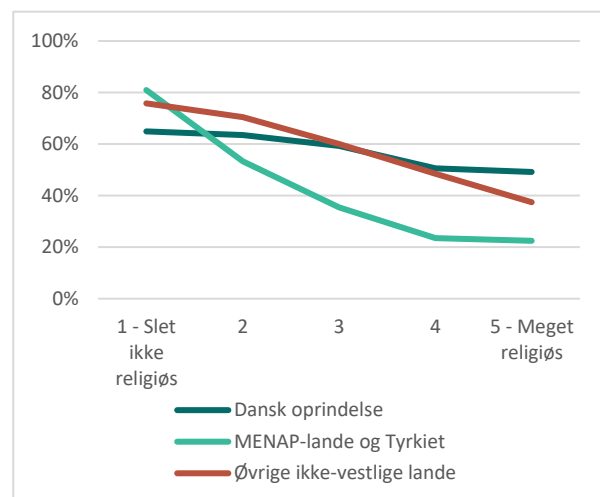
Graden af selv vurderet religiøsitet har betydning for holdningerne til ens barns valg

- Nedenstående figurer viser, at andelen, for hvem det er i orden, at både ens datter eller søn bliver gift eller kærester med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen, falder med graden af selv vurderet religiøsitet.
- På nær gruppen af personer, der slet ikke er religiøse, tyder det på, at andelen af personer, der synes, det er i orden, at ens børn har en kæreste/ægtefælle med en anden religiøs overbevisning end sin egen, er lav blandt nydanskere med oprindelse i MENAPT, jf. figur 3b-3c.
- Endvidere viser figurerne, at personer med dansk oprindelse og personer med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande i høj grad synes, at det er i orden, at både ens datter og søn har en kæreste eller bliver gift med en person med en anden religiøs overbevisning end sin egen, jf. figur 3a-3b.
- Den samme tendens gør sig gældende i spørgsmålet om, hvorvidt det er i orden, at hhv. ens datter eller søn har sex før ægteskabet. Her er forskellene mellem grupperne endnu mere udtalte, jf. figur 3c.

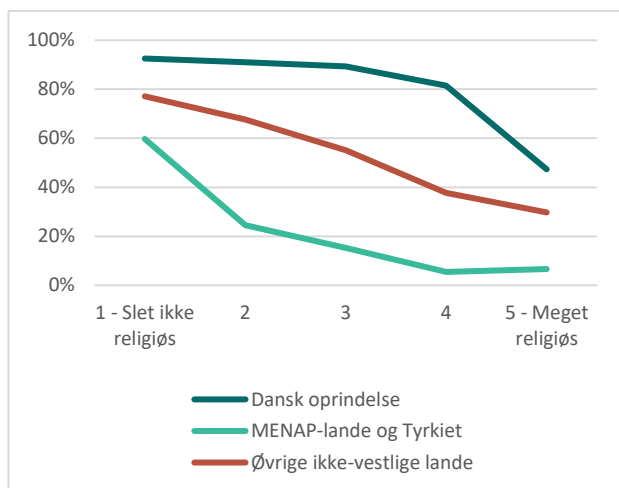
Figur 3a. Kæreste

Figur 3b. Gift

Figur 3c: Sex før ægteskab

Anm.: Der kan kun anfægtes at være en korrelation, og der kan derfor ikke konkluderes noget om kausalitet, da der ikke er taget forbehold for andre faktorer såsom socioøkonomisk status. Spørgsmålene lyder "Uanset om du har børn eller ej, hvor enig er du i, at... Det er i orden for mig, at min datter har en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen", "Uanset om du har børn eller ej, hvor enig er du i, at... Det er i orden for mig, at min søn har en kæreste med en anden religiøs overbevisning end sin egen" og "Uanset om du har børn eller ej, hvor enig er du i, at... det er i orden at min datter har sex før ægteskab" Besvarelsenerne "Helt enig" og "Enig" er slået sammen i figuren. Der benyttes vægтет data fra 4.693 respondenter.

Bilag 1 – Medborgerskabsundersøgelsen 2021

1.1 Om spørgeskemaundersøgelsen

Udlændinge- og Integrationsministeriet har i en årrække lavet årlige spørgeskemaundersøgelser, der belyser indvandrere og efterkommeres medborgerskab i Danmark.

Der benyttes så vidt muligt spørgsmål og spørgeteknikker, som er udviklet og afprøvet af anerkendte forskere. Data er indsamlet af DST Survey, Danmarks Statistik for UIM, som samlede data ind i perioden december 2020 til maj 2021 ved en kombination af internetspørgeskema og telefoninterview (mixed-mode).

1.2 Undersøgelsens deltagere

Medborgerskabsundersøgelsens deltagere er både nydanskere og personer med dansk oprindelse i alderen 18 år og derover. Gruppen af nydanskere omfatter indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse. Indvandrerne i undersøgelsen har haft mindst tre års opholdstid i Danmark.

Undersøgelsen er baseret på en repræsentativ, stratificeret stikprøve, hvor svarpersonerne er tilfældigt udvalgt i et aktuelt CPR-register. Fra 2012 til 2020 blev svarpersonerne udtrukket fra tre strata (grupper). For årets medborgerundersøgelse for 2021 udtrækkes fra fem strata, hvor nydanskerne er opdelt i grupperingerne MENAP-lande og Tyrkiet³ og øvrige ikke-vestlige lande.

De fem strata er:

- 1) 18-29 årige nydanskere med oprindelse i MENAP-lande og Tyrkiet,
- 2) 18-29 årige nydanskere med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande,
- 3) 30+ årige nydanskere med oprindelse i MENAP-lande og Tyrkiet,
- 4) 30+ årige nydanskere med oprindelse i de øvrige ikke-vestlige lande og
- 5) dansk oprindelse.

1.3 Repræsentativitet og svarprocenter i undersøgelsen

Den samlede svarprocent i undersøgelsen er 44%. Der er 4.693 besvarelser. Det er dog betydelige forskelle mellem svarprocenten for de forskellige strata, som fremgår af tabel 1 nedenfor. I Medborgerskabsundersøgelsen 2021 var det vanskeligt at få personer med oprindelse i MENAP-lande og Tyrkiet, især dem i de yngre aldersstrata til at besvare spørgeskemaet.

³ MENAP-lande og Tyrkiet er en regional gruppering, som inkluderer 24 lande: Syrien, Kuwait, Libyen, Saudi-Arabien, Libanon, Somalia, Irak, Qatar, Sudan, Bahrain, Djibouti, Jordan, Algeriet, De Forenede Arabiske Emirater, Tunesien, Egypten, Marokko, Iran, Yemen, Mauretanien, Oman, Afghanistan, Pakistan og Tyrkiet.

Tabel 1: Antal besvarelser og svarprocenter, 2012-2021

	2012	2013	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	antal	pct.	
Nydanskere 18-29 år	50,2 %	46,0 %	43,5 %	37,3 %	41,8 %	44,9 %	40,9 %	39,4 %	MENAP-lande og Tyrkiet	587	32,6 %
									Øvrige ikke-vestlige lande	765	45,0 %
Nydanskere 30+ år	53,1 %	52,1 %	45,5 %	41,9 %	47,3 %	47,7 %	44,1 %	46,8 %	MENAP-lande og Tyrkiet	1.138	38,0 %
									Øvrige ikke-vestlige lande	1.372	48,0 %
Dansk oprindelse	70,0 %	69,4 %	62,9 %	59,2 %	60,3 %	70,8 %	62,7 %	61,7 %	Dansk oprindelse	831	60,3 %

Kilde: Udlændinge-og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser

Det er ikke et nyt fænomen, at svarprocenten ligger lavere blandt etniske minoriteter, og at der er en række særlige udfordringer forbundet med at gennemføre spørgeskemaundersøgelser blandt etniske minoriteter (Fage Hedegaard 2017). Spørgeskemastudier har generelt gennem de seneste flere år haft faldende deltagelsesprocent. Der er en løbende dialog med Danmarks Statistik om, hvordan svarprocenten kan blive så høj som mulig.

For at øge svarprocenten er der gjort en række tiltag. Først og fremmest udarbejdes et spørgeskema med så få spørgsmål som muligt for at mindske besvarelsesbyrden. Dertil kan nævnes udsendelse af ekstra rykkerbreve, herunder særlige rykkere til delvise besvarelser. Spørgeskemaet er oversat til 6 forskellige sprog, der er digital og telefonisk opfølgning, udlodning af præmier for svar mv.

For at sikre repræsentativiteten i analysen er der desuden anvendt vægtet data. Vægtet data betyder, at alle svarpersoner er vægtet efter deres andel i befolkningen, således at besvarelser fra grupper, som er overrepræsenterede i undersøgelsen, vægtes ned, mens besvarelser fra de underrepræsenterede grupper vægtes op. Data er vægtet på baggrund af køn, alder, familietype, socioøkonomisk status, uddannelse, region, familieindkomst og sproggruppe.

Når man arbejder med stikprøver, vil der altid være en usikkerhed forbundet med svarene, da man ikke kan vide om variation i svar skyldes tilfældighed pga. 'stikprøvestøj' eller faktiske forskelle i befolkningen. Derfor gennemføres statistiske tests for at tjekke sammenhængene mellem variable. Tests fremgår af anmærkninger og ved særlig statistisk usikkerhed nævnes det i brødteksten.